

CONTROVERSEN IN DE NEDERLANDSE VREDESRAAD

De Nederlandse Vredesraad (NVR) verkeert nog steeds in de impasse, waarin zij dit voorjaar is geraakt. (In die tijd is het enkele malen tot min of meer ernstige botsingen gekomen tussen communistische en niet-communistische bestuursleden. De meningsverschillen culmineerden in een strijd om de vraag, of de Raad al dan niet zou meewerken aan een Paasmars georganiseerd door het pacifistische "Comité 1961 voor de Vrede". Dit conflict leidde in mei tot het aftreden als voorzitter van Dr. W.H. van DOBBEN, die overigens wel aanbleef als gewoon lid. Zie rapporten 593.068 d.d. 27-4-'61 en 598.939 d.d. 13-6-'61.)

De communistische fractie heeft sindsdien merkwaardig weinig initiatief getoond. Er zijn geen voorbereidingen getroffen tot het aanwijzen van een nieuwe voorzitter, er zijn evenmin pogingen gedaan het geschil in der minne te schikken. De communisten achten het daartoe geschikte ogenblik blijkbaar nog niet gekomen. Zij zijn kennelijk beducht dat de niet-communisten en bloc uit het bestuur zouden kunnen treden, de NVR daarbij aan de kaak stellend als een zuiver communistische organisatie.

Het conflict is de communistische fractie overigens al zover uit de hand gelopen, dat zij in het huidige stadium geen stap meer zal ondernemen zonder daartoe een opdracht te hebben verkregen van het CPN-partijsecretariaat. De Partij heeft geen enkel belang bij een scheuring in de Nederlandse Vredesraad. Het uitstoten van enkele ongewenste elementen is een andere zaak - maar het blijft een open vraag, of deze voor de communisten aantrekkelijker oplossing nog is te bewerkstelligen.

In de ogenschijnlijke rust, die nu is ingetreden, valt zonder veel moeite de hand te herkennen van partijsecretaris Paul de GROOT. Deze houdt er niet van conflicten overhaast af te doen en geeft er bijna steeds de voorkeur aan een situatie te laten "rijpen" en pas toe te slaan, als de anderen hun kruut hebben verschoten.

Hoezeer de CPN er ook belang bij mag hebben het conflict in de NVR te laten betijen, het communistische vredeswerk in Nederland zal doorgang dienen te vinden. Daarvoor blijven echter andere wegen open staan. Door het CPN-partijbestuur is onlangs besloten, dat in de herfst van dit jaar in een aantal grote steden "vredesconferenties" zullen

G E H E I M

worden belegd. Men wil daartoe een breed, zogenaamd neutraal comité in het leven roepen. De NVR zou hiermee geen bemoeienis mogen hebben. (Een dergelijke opzet lijkt in de praktijk niet gemakkelijk te realiseren, al was het alleen maar omdat op het communistische vredesfront in Nederland telkens dezelfde figuren naar voren komen.)

Men stelt zich voor op deze conferenties actuele onderwerpen aan de orde te stellen zoals de kwestie-Berlijn, Nieuw-Guinea, de kernbewapening en de zaak-Eichmann. Als sprekers zou men "progressieve", bij voorkeur niet-communistische Nederlanders willen aantrekken. Deze zijn waarschijnlijk wel te vinden onder de adhaerenten van enkele bestaande mantelcomités, zoals het Comité Herdenking Februaristaking, het Protestcomité Vrijlating Oorlogsmisdadigers, de Commissie Schadevergoeding Nazislachtoffers en het Comité Protestfietstocht Volkel-Soesterberg-Amsterdam (gericht tegen de opslag van atoomwapens). Er is nadrukkelijk gesteld, dat de sprekers niet mogen worden afgeschrikt door het opdringen aan de conferentiedeelnemers van straffe resoluties. Zij mogen evenmin de indruk krijgen, dat men na de conferentie zal trachten hen verder in te palmen.

Uitdrukkelijk is voorts gewaarschuwd tegen de misvatting, dat met behulp van deze sprekers een nieuwe vredesbeweging zou kunnen worden opgericht naast de Nederlandse Vredesraad. Deze organisatie moet voorlopig buiten beschouwing worden gelaten. Juist door het organiseren van plaatselijke vredesconferenties buiten de NVR om denkt men te bereiken, dat de aandacht van de daarin bestaande crisis zal worden afgeleid.

Het beleggen van zogenaamd neutrale vredesconferenties past overigens geheel in het kader van de huidige tactiek der communistische Wereldvredesraad. De WVR heeft de aangesloten nationale organisaties enige maanden geleden voorgeschreven waar mogelijk brede vredesconferenties te beleggen en geadviseerd bij de voorbereidingen daarvan zelf zoveel mogelijk op de achtergrond te blijven.

De bemoeienis van de CPN met het vredeswerk geeft de communistische fractie van de Nederlandse Vredesraad enige adempauze. De uitwerking daarvan is voorlopig moeilijk te voorspellen. Hier en daar klinkt er echter onder de communistische vredesstrijders in de NVR al een optimistisch geluid en wordt er over gesproken, dat de aanstaande "vredesconferenties" een uitstekende gelegenheid bieden voor het recruterende van nieuwe medewerkers.

17 augustus 1961

G E H E I M